

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til endring av forskrift om krav til opplæring, prøve og kompetanse for utrykningskjøring (utrykningsforskriften)

Høringsfrist: 30. september

Vegdirektoratet
Trafikant- og kjøretøyavdelingen
22. juni 2012

Høringsnotat - forslag til endring av utrykningsforskriften

1 Innledning

Vegdirektoratet sender med dette på høring forslag til endring av forskrift av 12. juni 2009 nr. 637 om krav til opplæring, prøve og kompetanse for utrykningskjøring (utrykningsforskriften).

Høringen omhandler oppdatering, presisering og retting av forskriften samt helt nye bestemmelser. Disse nye forslagene krever en ny høring før de eventuelt kan fastsettes.

2 Bakgrunn

Dagens forskrift virker godt kjent i utrykningsmiljøet og blant de øvrige aktørene som driver med utrykning.

Utrykningsforskriften trådte i kraft 1. juli 2009. Gjennom de tre årene som har gått har vi samlet en del erfaringer fra de ulike aktørene som har hjulpet oss med å se hvordan utrykningsforskriften har fungert i praksis. Det er derfor naturlig å vedlikeholde og oppdatere forskriften.

Vi har kommet fram til at det ikke blir mange store endring av dagens forskrift. Dagens forskrift har skapt noe usikkerhet på hvordan enkelte bestemmelser skal tolkes, og denne revisjonen vi derfor i stor grad gjelde nærmere presiseringer for å gjøre forskriften mer forståelig og lettere å bruke. Vi håper disse endringene derfor har gjort forskriften tydeligere for våre saksbehandlere og eksterne brukere.

Det blir ikke noen store endringer av de bestemmelsene som berører mål i læreplanen i denne omgang. Vi mener det er mer hensiktsmessig å evaluere læreplanen for å undersøke hvordan den fungerer før vi gjør eventuelle endringer i den. Vi trenger dessuten en vurdering av effektene av kompetansebevis før vi eventuelt gjør noen endringer i lærerplanen.

Pr i dag jobbes det med evaluering av føreropplæring for klasse B og A. Det kan tenkes at resultatene fra denne evalueringen kan hjelpe oss med å vurdere utrykningsopplæringen siden den er basert på samme prinsipper som føreropplæringen.

3 Forslaget

Forslag til endringsforskrift følger som vedlegg til dette høringsbrevet.

4 Gjeldende rett og tidligere rett

Utrykningskjøring generelt reguleres gjennom lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) og forskrift av 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående i trafikk (trafikkreglene), mens krav til utrykningskjøretøy framkommer av forskrift 18. januar 2002

nr. 55 om godkjenning og registrering av utrykningskjøretøy. Utrykningsforskriften regulerer imidlertid krav til opplæring, prøver og kompetansebevis innen utrykning.

I 2009 ble det foretatt en større revisjon av forskrift om opplæring og kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy av 2001. Dette medførte et behov for ny forskrift isteden, og 1. juli 2009 trådte dagens utrykningsforskrift i kraft.

For borgere som har yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat kan eventuell godkjenning som utryknings sjåfør, utrykningsinstruktør og undervisningsansvarlig gis etter bestemmelser i forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område (yrkeskvalifikasjonsforskriften). Yrkeskvalifikasjonsforskriften trer i kraft 1. september 2012 og implementerer direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i norsk lovgivning på en bedre måte enn tidligere.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Så vidt Vegdirektoratet kan se vil ikke forslaget medføre vesentlige konsekvenser verken økonomisk eller administrativt for kursarrangører eller øvrige brukere. De nye forslagene gir heller ingen store økonomiske eller administrative konsekvenser for Statens vegvesen.

6 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **30. september 2012**. Høringssvar sendes til Statens vegvesen Vegdirektoratet, Postboks 8142 Dep, 0033 Oslo eller til firmapost@vegvesen.no.

7 Nærmere om forslaget

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Virkeområde

Vi har omformulert ordlyden i § 1 slik at den blir tydeligere. I § 1 stod det «Forskriften gjelder krav til fører av utrykningskjøretøy under utrykning, opplæring, prøve og bevis for og vedlikehold av utrykningskompetanse». Vi har valgt å dele setningen i to setninger, slik at innholdet ble mer presist. Første ledd i bestemmelsen lyder «Forskriften gjelder krav til fører av utrykningskjøretøy, opplæring og prøve. Den gjelder også krav til bevis for utrykningskompetanse og vedlikehold av denne».

Vi har i tillegg tatt inn et nytt ledd for å presisere at utrykningsforskriften ikke regulerer utrykningskjøringen i seg selv, men kun kravene til fører som skal kjøre utrykning. Det er trafikkreglene som regulerer utrykningskjøring. Andre ledd lyder derfor «Andre krav til fører av utrykningskjøretøy under utrykningskjøring reguleres i trafikkreglene».

§ 1a Definisjoner

Vi har valgt å ha en ny bestemmelse som definerer noen begreper slik de er å forstå i denne forskriften. Dette gjør forskriften mer forståelig, både for de som driver med utrykning og for vanlige brukere. Vi har valgt å definere begreper som gjentas flere ganger i forskriften og som er nødvendige for forståelse av hele forskriften. Vi har definert utrykningskjøring under opplæring, kompetansebevis, kursarrangør, kurs, timer, undervisningsplan, undervisningspersonell og undervisningsansvarlig.

§ 3 Unntak fra krav om kompetansebevis

Vi har presisert første punktum i denne paragrafen. Det har vært utfordringer knyttet til tolkning av denne setningen for de som anvender forskriften. Vi vil derfor presisere at det ikke kreves kompetansebevis dersom utrykningskjøring skjer innenfor bedriftens lukkede område som er utenfor offentlig vei, eller på vei som ikke er åpen for alminnelig trafikk.

Vi har også valgt å dele § 3 i to ledd slik at den blir mer oversiktlig og tydelig.

§ 5 Særregler for Politihøgskolen

Politidirektoratet (POD) ønsker ikke å ha det ansvaret som de blir pålagt etter § 5. De mener det er mest hensiktsmessig at det kun er Politihøgskolen (PHS) som har ansvar for at reglene oppfylles. I dagens utrykningsforskrift har vi i § 5 fordelt ansvar mellom POD og PHS fordi de i utgangspunktet har ulike ansvarsområder. PHS er tildelt ansvar for opplæring på dette området. Vi har imidlertid tatt hensyn til ønskene fra POD og fjernet dem fra § 5.

Kapittel 2. Kompetansebeviset

§ 6 Vilkår for erverv og utstedelse av kompetansebevis

I § 6 første ledd har vi satt inn at kursarrangør står ansvarlig for at kravene blir oppfylt. Pr i dag er det eleven som har ansvar for dokumentasjonen som viser at vilkårene er oppfylt før opplæringen starter. Bakgrunn for endringen er å sikre oppfylte vilkår ved start av opplæring. Tilsynspersonell fra Statens vegvesen har erfart forskjellige praksis hos kursarrangørene om hvordan det dokumenteres at elevene har oppfylt kravene i § 6 første ledd.

Kursarrangør har et ansvar for at kandidater dokumenterer at de oppfyller kravene i § 6 første ledd før opplæringen starter.

§ 6 første ledd bokstav a

Vi har rettet feilen om skjema navnet. Det heter skjema NA0202 og ikke skjema NA 202.

§ 6 første ledd bokstav b

Vi ønsker innspill via denne høringen rundt spørsmålet om lærlinger i ambulansesfag og muligheten for at de kan begynne utrykningsopplæringen før de fyller 20 år. Hvordan vil de

kunne dekke kravene til forkunnskaper og ferdigheter innen bilkjøring som er viktige moment i dagens læreplan og forskrift.

Siden vi ønsker innspill til denne, har vi ikke tatt inn det som et forslag i endringsforskriften.

§ 6 første ledd bokstav d

Vi har valgt å sette inn et nytt punktum for å klargjøre at dokumentasjonen som kreves i første punktum ikke må være eldre enn 6 måneder.

§ 6 nytt andre ledd

Vi har valgt å ha et nytt ledd for å si at kursarrangør skal arkivere dokumentasjon sammen med elevfortegnelse og at denne skal være tilgjengelig for tilsyn.

§ 6 fjerde ledd bokstav b

På bakgrunn av nytt andre ledd, er tredje ledd nå fjerde ledd.

Vi har endret bokstav b for å si at teoretisk og praktisk prøve må være bestått etter reglene i § 30 og § 31 for å unngå eventuelle misforståelser av denne bokstaven. § 30 og § 31 setter krav om gyldighet for utrykningsprøve. Prøveresultat må være gyldig etter bestått teoretisk og praktisk prøve. Praktisk utrykningsprøve er ikke avhengig av bestått teoretisk prøve, og derfor må begge være gyldige. Det er ikke tilstrekkelig at prøvene er bestått, da praktisk prøve kun er gyldig i tre måneder ved ikke bestått teori.

§ 6 fjerde ledd bokstav c

Vi har vurdert å øke alder ved første gangs utstedelse fra 60 år til 65. Dette for å gjøre yrket tilgjengelig for flere aldersgrupper. Det vil gi mulighet for yrkesutøvere som av ulike årsaker ønsker å skifte yrke. For eksempel ville en yrkessjåfører på denne måten kunne få en periode som utrykningsjåfør til han/hun fyller 70 år. Siden man kan drive med utrykning til at man er 70 år burde det ikke være noe i veien for å ta utrykningsopplæring etter fylte 60 år.

§ 8 Vilkår for fornyelse av kompetansebevis første ledd bokstav b

Vi har rettet feilen om skjema navnet. Det heter skjema NA0202 og ikke skjema NA 202.

§ 8 første ledd bokstav c

Vi har endret ordet «innebærer» til «beting» på samme måte som det står i § 6 første ledd bokstav d. Dette for å ha samme ordlyden for erverv og for fornyelse av kompetansebevis når det gjelder dokumentasjon på arbeidsforhold og frivillig arbeid som «beting» utrykningskjøring.

§ 8 andre ledd

Vi har valgt å ha et nytt punktum som regulerer fornyelse av kompetansebevis senere enn tre år etter utløpsdato. Fornyelsen kan foretas etter gjennomføring av utrykningsopplæring trinn 4

slik at man kan få oppfriskning og muligheter for trening før gjennomføringen av praktisk prøve.

Kapittel 3. Kursarrangør

§ 9 Godkjenning av kursarrangør

Vi har valgt å oppheve første ledd i § 9. Dette fordi vi har tatt inn en ny bestemmelse om definisjoner. Det som stod i dette leddet blir derfor ivaretatt i § 1a.

På bakgrunn av denne endringen vil gjeldende andre til femte ledd bli henholdsvis første til fjerde ledd isteden.

Gjeldende § 9 første ledd blir § 1a. bokstav c

§ 9 andre ledd bokstav a

I andre ledd bokstav a er arbeidsmåter ikke knyttet til de enkelte deler av opplæringen etter kapittel 6. En av hensiktene med en undervisningsplan er å ha en plan for gjennomføring av undervisningen med hvilke arbeidsmåter som benyttes i ulike faser av opplæringen. Det er ikke beskrivelsen av arbeidsmåter generelt, men arbeidsmåter satt i sammenheng med opplæringsforløpet.

Derfor har vi valgt at søknaden også skal inneholde hvilke arbeidsmåter som skal benyttes i alle deler og hvordan det skal jobbes i enkelte trinn.

§ 9 andre ledd bokstav c

Her har vi valgt at søknaden til kursarrangør også må inneholde telefonnummer og epostadresse.

§ 10 Administrative krav til kursarrangør første ledd bokstav c

Vi har gjort noen endringer her. Kursarrangør skal melde fra om endring av adresse og undervisningslokale før flytting til ny adresse finner sted. Dette fordi tilsynsmyndigheten skal vite hvor undervisningen foregår, jf. § 9. I dag kan dette gjøres til og med 14 dager etter at flytting har blitt gjort og dette har medført vanskeligheter for tilsynsmyndighetene når de har ført tilsyn i denne perioden og ikke visst ny adresse.

§ 10 første ledd bokstav d

Vi har tatt inn i § 10 første ledd bokstav d at det skal komme frem at kursarrangør skal melde fra om alle typer trening til regionvevkontoret og berørte politidistrikt. Det vil på denne måten være tydelig at treningen før praktisk prøve eller vedlikeholdstrening også må meldes fra om på samme måte som opplæringen.

Ordet «tid» er også byttet ut med «dato og varighet», fordi dette er mer dekkende og konkret i forhold til hensikten med denne bestemmelsen.

I et nytt punktum er lagt til hvor har vi valgt å si noe om at eventuelle endringer i skal meldes til regionvegkontoret og berørte politidistrikt. Endringer skal meldes 14 dager før opplæring eller en annen type trening starter.

§ 10 nytt andre ledd

På dette nye leddet stiller vi krav om oppbevaring av dokumenter som undervisningsplan, elevfortegnelse og opplæringskort også etter opphør av opplæringsvirksomhet, da det kan være av interesse i tilsynssammenheng eller for elever uten fullført opplæring som eventuelt mangler dokumentasjon av fullført opplæring. Oppbevaring må være på kontoradressen til kursarrangør i minst fem år.

På samme måte stiller vi krav til kursarrangør om oppbevaring av dokumenter som undervisningsplan, elevfortegnelse og opplæringskort for ferdige elever. Kravet til oppbevaring er ikke knyttet til om kursarrangøren er aktiv eller ikke.

Oppbevaring av dokumentasjon som nevnt er viktig på grunn av krav om femårig godkjenning og at det dermed kan oppstå perioder uten godkjenning som kursarrangør. Spesielt viktig vil dette være i en periode etter 1. juli 2014 da de fleste av dagens kursarrangører må søke ny godkjenning.

§ 12 Elevfortegnelse nytt andre ledd

Eleven skal registreres i fortegnelsen med fortløpende tildelt elevnummer straks opplæringen starter. Vi regulerer dette på samme måte som med trafikkopplæringsforskriften.

§ 12 nytt tredje ledd

Fortegnelsen skal ajourføres umiddelbart etter at eleven har sluttet. Vi har regulert dette på samme måte som med trafikkopplæringsforskriften slik at vi har lik oppbygning i utrykningsforskriften. Dette med tanke på at utrykningsopplæringen er basert på samme prinsipper som førerkortopplæringen.

§ 12 nytt fjerde ledd

Manuell føring av elevfortegnelse skal gjøres innbundet eller heftet i bok med forhåndsnummererte sider. Dette er også regulert på samme måte i trafikkopplæringen.

Vi har gjort disse endringene fordi "fortegnelse" ikke er definert. I dagens praksis finnes det elevfortegnelser i form av flere løse ark, elektronisk eller i papir, eller i kombinasjon av disse. Slike elevfortegnelser er lite hensiktsmessige da ikke alle opplysningene som kreves er på ett sted.

§ 12 femte og sjette ledd

Andre og tredje ledd i bestemmelsen blir femte og sjette ledd. Det er ingen endring i innholdet av femte ledd, men i sjette ledd har vi valgt å endre at elevfortegnelsen skal oppbevares i fem år etter at opplæringen er avsluttet istedenfor tre år. Oppbevaring av elevfortegnelsen er på fem år både for yrkessjåfør og for trafikkopplæring. Valget begrunnes med at det skal være

mest mulig likhet mellom utrykningsforskriften på en side og yrkessjåførforskriften og trafikkopplæringsforskriften på en annen side.

I femte ledd ønsker vi å presisere at sikkerhetskopi tas bare hvis det er aktivitet hos kursarrangør. Dette betyr at hvis kursarrangør ikke har noen elever er det ikke nødvendig med fornying av sikkerhetskopier som allerede finnes.

§ 12 syvende ledd

Nytt ledd er tatt inn for å synliggjøre innføring av elevfortegnelse ved oppstart og ved fullført opplæring. Dette fordi vi mener at føring av elevfortegnelse må være todelt, en del som skal føres før opplæringen starter og en del som skal føres når opplæringen er fullført. Den første delen skal ivareta kursarrangørens krav til å undersøke om elevene fyller vilkårene, alder, førerrett, tilknytning, helsekrav m.m. Den siste delen er tilstrekkelig å føre etter fullført opplæring, slik at fortegnelsen dokumenterer hvilke deler som er gjennomført med datering og totalt opplæringsomfang for hver elev.

§ 13 Opplæringskort andre ledd

Utrykningsinstruktøren skal etter hver undervisningsdag attestere på opplæringskortet for de deler av undervisning som er gjennomført. Her har vi valgt å presisere og spesifiser hva instruktøren skal attestere. Instruktøren skal skrive inn dato for undervisning, hvor mange elever som var tilstede under undervisning, med tanke på at baksetedeltakelse er vesentlig for gjennomføring og omfang av trinn 3, og varighet i henhold til rubrikker i fastsatt modell for opplæringskort. Dette med hensikt at opplæringskortet skal vise all opplæring eleven har gjennomført.

§ 13 femte ledd

I femte ledd har vi endret oppbevaringstid av opplæringskort fra «tre» år til «fem» år på samme måte som med trafikkopplæringsforskriften.

§ 13 sjette ledd

Nytt sjette ledd setter vi inn en setning som er hentet fra § 18 tredje ledd. Det kreves at opplæringskort for ferdige elever skal være på kursarrangørens kontoradresse slik at det blir tilgjengelig for tilsynspersonalet.

Kapittel 4. Undervisningspersonell

§ 16 undervisningsansvarligs plikter første ledd bokstav b, c og d

I bokstav b har vi byttet ordet «rettlede» med «veilede og kontrollere» på samme måte som det er i trafikkopplæringsforskriften og yrkessjåførforskriften. Vi valgte å tydeliggjøre at veiledning av utrykningsinstruktør gjelder i alle deler av opplæringen de gir undervisning i.

I bokstav c har vi gitt ansvar til undervisningsansvarlig om å sørge for at de gjennomgår nødvendig faglig oppdatering og for å sørge for kompetanseheving av personalet som driver med opplæringen. Vi er opptatt av at bare kvalifisert undervisningspersonell skal driver med undervisning.

I bokstav d det kan stilles spørsmål om hva som menes med å delta i opplæring. For å presisere dette har vi endret setningen til «delta *med undervisning* i teoretisk og praktisk opplæring».

§ 16 første ledd ny bokstav g

Vi har innført en ny bokstav g i første ledd. Der forplikter vi undervisningsansvarlig til å utarbeide en årlig plan og dokumentere gjennomført veiledning. Dette for å sikre at veiledning finner sted. Vi mener at det er selve veiledning som er verdifull og ikke nødvendigvis dokumentasjon på at den ble gjennomført. Imidlertid mener vi det er nødvendig å synliggjøre hva og hvordan veiledningen har forgått som et ledd i kvalitetssikringen.

Kapittel 5. Tilsyn og reaksjonsmidler

§ 18 Kontroll og tilsyn tredje ledd

I dagens forskrift kreves det etter tredje ledd at opplæringskort skal være på kursarrangørens kontoradresse. Dette gjelder i utgangspunktet når opplæringen er avsluttet, fordi opplæringskortet skal medbringes under opplæringen. Dette punktet om opplæringskort i tredje ledd er et administrativt krav som bør være i § 13 om opplæringskort. Vi har derfor tatt ut «opplæringskort» fra denne setningen, men samtidig tatt det inn i § 13.

Kapittel 6. Opplæringen

§ 22 føreransvaret nytt andre ledd

Vi har tatt inn setningen «Ved kjøring til praktisk prøve anses kandidaten som fører av motorvognen» som et eget ledd for å synliggjøre ansvaret.

§ 22 nytt tredje ledd

Vi har også tatt inn ansvarsforholdet for instruktør under opplæring. Vi mener det passer å samle alt som har med føreransvaret under samme bestemmelse, for å gjøre det enklere for brukeren.

§ 22 nytt fjerde ledd

Av samme begrunnelse som over har vi tatt inn «Ved vedlikeholdstrening anses utrykningssjåføren som fører av motorvognen».

Kapittel 7. Utrykningsprøven

§ 31 praktisk prøve syvende ledd

Vi har valgt å oppheve syvende ledd i § 31. Dette fordi vi har flyttet innholdet i leddet til § 22 om føreransvaret isteden siden dette tema gjelder hvem som anses som fører av motorvognen.

Kapittel 8. Kjøretøy til opplæring og prøve

§ 34 kjøretøy til opplæring andre ledd

Kjøretøy som benyttes til opplæring skal være personbil, og utrykningskjøring med personbil representerer en vesentlig forskjell sammenlignet med tyngre kjøretøyer. Erfaring fra opplæring i utrykningskjøring tilsier at en vanlig utfordring for elever er å beherske de kraftressurser og fartsressurser som finnes i en vanlig personbil.

Vi har i dag eksempler på at det benyttes kjøretøy som har hatt høyere totalvekt enn 3500 kg og som er nedregistrert til 3500 kg. Disse er registrert som personbil, men har ikke de samme fartsressurser som vi forbinder med vanlige personbiler. Vi ser det som uheldig at elever får opplæring på slike biler og ikke får tilstrekkelig øving med de reelle fartsressurser som en vanlig personbil har.

De bilene det dreier seg om har tidligere vært registrert som lastebiler eller motorredskap og “fremstår” som store varebiler eller minibusser, selv om de er registrert som personbiler.

For å unngå dette og få reelle personbiler i utrykningsopplæringen endrer vi kravet i annet ledd til maksimal tillatt totalvekt på «mindre» enn 3500 kg og eventuell økning av konstruktiv hastighet til minst «160» km/t. Vi ber om innspill på hvilke grenser det bør settes på kjøretøy som skal brukes i utrykningsopplæringen.

§ 34 fjerde ledd

I fjerde ledd endret vi « spesiell godkjenning» med «godkjenning som lærevogn».

§ 34 femte ledd

Kjøretøy skal bak «og på sidene» være tydelig merket OPPLÆRING eller UNDERVISNING for å synliggjøre at kjøretøyet er dedikert til opplæringen, slik at andre kan se fra forskjellige vinkler at utrykning gjelder opplæringen.

§ 34 nytt sjette ledd

I dette ledd har vi valgt å spesifisere hva vi gjør med kjøretøy som ikke brukes til pågående praktisk opplæring.

Opplæringskjøretøy i private foretak skal ha lyssignalutstyr med blått blinkende lys som frakobles og tildekkes eller avmonteres når kjøretøyer ikke benyttes i pågående praktisk opplæring.

Kapittel 10. Avsluttende bestemmelser

§ 39 Godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat

Endringen her er resultat av gjennomføring av Direktiv 2005/36/EF i forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område (yrkeskvalifikasjonsforskrift) som skal tre i kraft 1. september 2012. Den nye yrkeskvalifikasjonsforskriften gjennomfører direktivet på en mer presis og bedre måte enn tidligere. Det er derfor naturlig at vi her henviser til denne forskriften.

§ 44 Frister for oppfyllelse av nye krav

Første til fjerde ledd oppheves, fordi de ikke lenger er aktuelle.

I og med at vi kun opphever leddene i § 44, har vi tatt inn ny tekst. Vi har valgt å sette fristen til 1. juli 2013 for at kravene i § 34 andre ledd være oppfylt. Dette gjelder kjøretøyer som er i bruk pr i dag.